to create a new meaning of अप on account of this compound, as अपदिशम् could well signify literally 'away from one region and another' i. e. between both. For a similar interpretation of अप comp. अपसलवि.] E. अप and दिश्, samás. aff. टच्, or अप and दिशा.

अपदिष्ट Tatpur. m. f. n. (-ष्टः-ष्टा-ष्टम्) Adduced as a reason; e. g. यस्मात्प्रकरणचिन्ता स निर्णयार्थमपदिष्टः प्रकरणसमः; or कालात्ययापदिष्टः कालातीतः (scil. हेत्वाभासः); or अनुमानं कालात्ययापदिष्टम्. E. दिश् with अप, kŕit aff. क्त.

अपदी Bahuvr. see s. v. अपाद्.

अपदेवता Tatpur. f. (-ता) An evil spirit, a goblin. E. अप and देवता.

अपदेश Tatpur. m. (-शः) [1]Stating, adducing, as a reason &c.; e. g. in the *Nyáya S.* हेत्वपदेशात्प्रतिज्ञायाः पुनर्वचनं निगमनम् (comm. अपदेशः कथनम्); or नोत्पत्तिकारणानपदेशात् (comm. अनपदेशादकथनात्). [2]An argument, a reason; e. g. in the *Nyáya S.* उपलभ्यमाने चानुपलब्धेरसत्त्वादनपदेशः (comm. हेतुरनपदेशो ऽसाधकः); or in the *Kaṇáda Sútras:* अर्थान्तरं ह्यर्थान्तरस्यानपदेशः; or अप्रसिद्धो ऽनपदेशो ऽसंदिग्धो वानपदेशः ॥. — In the terminology of the *Vaiśeshika* philosophy अपदेश is the second of the five parts of a syllogism; the same as the हेतु of the Nyáya; compare the instance s. v. अनुसन्धान. — *Suśruta* defines and exemplifies it thus: अनेन कारणेनेत्यपदेशः । यथापदिश्यते मधुरेण श्लेष्माभिवर्धत इति ॥. [3]A pretence, a pretext, a feint (this is the more usual meaning in which the word occurs). [4]Disguise; also metaphorically; e. g. विकारापदेशोपदेशात्संशयः (where the विकार refers to the change of vowels into semivowels). [5]A butt, a mark; e. g. लब्धसापदेशः. [6]Name, reputation; e. g. यं स्वपदेशं कमितः स्वजनो ऽयं प्राप्य जनपदेशं &c. (comm. अपदेशो नाम । तादृशं शोभनाख्यं यं &c.). [7]Place, quarter; e. g. त्यक्तापदेशो यतिः. (For beginners it is useful to notice that words like राजपुत्रापदेशिन् are not to be analyzed into राजपुत्र and अपदेशिन्, but into राजपुत्र-अपदेश, when the whole compound receives the taddh. aff. इनि.) E. दिश् with अप, kŕit aff. घञ्.

अपदेश्य Tatpur. m. f. n. (श्यः-श्या-श्यम्) To be stated, to be mentioned. E. दिश् with अप, kŕitya aff. ण्यत्.

अपदोष Bahuvr. m. f. n. (-षः-षा-षम्) Faultless, blameless. E. अप and दोष.

अपद्रव्य Tatpur. n. (-व्यम्) Any bad substance. E. अप and द्रव्य.

अपद्वार Tatpur. n. (-रम्) An entrance to a house which is other than the door; comp. अद्वार. E. अप and द्वार.

अपधा Tatpur. f. (-धा) (ved.) Confinement, detention. E. धा with अप, kŕit aff. अङ्.

अपधारय Bahuvr. (?) m. (-यः) The name of a king and of a country; also the name of the descendants of the king (with elision of the tadrája-affix अञ्). E. अप and धारय (?).

अपधूम Bahuvr. m. f. n. (-मः-मा-मम्) Free from smoke. E. अप and धूम.

अपध्वंस Tatpur. m. (-सः) Degradation, disgraceful conduct. (*Mitákshara* = व्यभिचार). E. ध्वंस् with अप, kŕit aff. अ.

अपध्वंसज Tatpur. m. (-जः) The offspring of a father inferior in caste to that of the mother, as a Súta, the son of a Kshatriya man and a Bráhmaṇí woman &c.; the same as प्रतिलोमज q. v. Such men have not the rights of the twice-born, but the duties of a Śúdra; they do not receive the investiture with the sacred string and must follow occupations which are held in disrespect by the three first castes. Comp. अनन्तरज. E. अपध्वंस and ज.

अपध्वंसिन् Tatpur. m. f. n. (-सी-सिनी-सि) Causing to perish, destroying. E. ध्वंस्, in the caus., with अप, kŕit aff. इनि.

अपध्वस्त Tatpur. m. f. n. (-स्तः-स्ता-स्तम्) [1]Reviled, blamed. [2]Imperfectly pounded (according to some: pounded). [*Ráyam. Kshírasw. Ramán.* असम्यक्चूर्ण; *Sárasund.* चूर्णीकृत; *Bharatam.* दत्तचन्दनादिचूर्ण; *Padárthakaum.* चिप्तसुधाचूर्णे लेखादौ; *Nilak.* चिप्तसुधादिचूर्णे लेखादौ; *Bhánújid.* चिप्तसुधादिचूर्णे; *Viśwa* अवचूर्णित.] [3]Abandoned. — A various reading of अवध्वस्त. E. ध्वंस् with अप, kŕit aff. क्त.

अपध्वान्त Tatpur. m. f. n. (-न्तः-न्ता-न्तम्) Sounding badly. E. अप and ध्वान्त.

अपनय I. Tatpur. m. (-यः) Removing, taking away. E. नी with अप, kŕit aff. अच्.

II. 1. Tatpur. m. (-यः) Bad conduct, bad policy.

2. Bahuvr. m. f. n. (-यः-या-यम्) Ill behaved, misconducted. E. अप and नय.

अपनयन Tatpur. n. (-नम्) [1]Removing, taking away; e. g. पक्षप्रतिषेधे प्रतिज्ञातार्थस्यापनयनं प्रतिज्ञासंन्यासः. [2]Acquittance of a debt or obligation. E. नी with अप, kŕit aff. ल्युट्.

अपनस Bahuvr. m. f. n. (-सः-सा-सम्) Noseless; e. g. असिं कौचेयमुद्यम्य चकारापनसं मुखम्. E. अप and नस् (ádeśa of नासिका), samás. aff. अच्.

अपनामन् I. Tatpur. n. (-म) A bad or offensive name.

II. Bahuvr. m. f. n. (-मा-मा-म) Having a bad or offensive name.

III. Avyayíbh. (-म) Without a name (?). (Comp. the remark s. v. अपकुक्षि.) E. अप and नामन्.

अपनिद्र Bahuvr. m. f. n. (-द्रः-द्रा-द्रम्) Sleepless; lit. and fig. E. अप and निद्रा.

अपनिर्वाण Tatpur. m. f. n. (-णः-णा-णम्) Not set (as the day). The correctness of the word is doubtful. E. अप and निर्वाण.

अपनिहित Tatpur. m. f. n. (-तः-ता-तम्) Thrown away. E. धा with नि and अप, kŕit aff. क्त.

अपनीत Tatpur. m. f. n. (-तः-ता-तम्) [1]Removed, taken away. [2]Paid, discharged. E. नी with अप, kŕit aff. क्त.

अपनुत्ति Tatpur. f. (-त्तिः) Removing, taking away. E. नुद् with अप, kŕit aff. क्तिन्.

अपनुद Tatpur. m. f. n. (-दः-दा-दम्) Who or what removes; only in composition with शोक i. e. शोकापनुद; on which word a *Várttika* (*Páṇ.* III. 2. 5.) observes that it does not merely convey the negative notion 'removing pain' but the positive idea 'affording joy', for the word which would express the negative meaning 'removing pain' is, according to *Patanjali* and his comm. शोकापनोद. (*Patanj.* शोकापनुदः पुत्रो जातः .... यश्च शोकमपनुदति शोकापनोदः ॥. *Kaiyy.* यः संसारानित्यतोद्भावनादिना शोकमेव निवर्तयति न तु सुखमुत्पादयति स शोकापनोदः ॥. *Siddhántak.* यश्च संसारासारत्वोपदेशेन शोकमपनुदति स शोकापनोदः.) In this sense therefore are to be understood passages like: पौरा निवर्तध्वमिति न्यगदीत्तातस्य शोकापनुदा भवेत; or शर्मदं मारुतिं दूतं विषमस्थः कपिद्विपम् । शोकापनुदमव्यग्रं प्रायुङ्क्त कपिकुञ्जरः ॥. E. नुद् with अप, kŕit aff. क.